§ 83
Tarkastuslautakunnan lausunto ulkoisen tarkastuksen järjestämisestä

Valmistelija / lisätiedot:

Ilmari Mäkinen, oikeudellinen neuvonantaja, ilmari.makinen@keusote.fi

Liitteet

1 Tarkastuslautakunnan lausunto ulkoisen tarkastuksen järjestämistavasta, Tark.ltk 24.11.2026

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen taloustilanne on heikko vuoden 2025 tilinpäätöksen 8,3 M€:n ylijäämästä huolimatta. Vuosina 2027–2029 katettavaa alijäämää on 57,4 M€. Valtiovarainministeriön talousraami ei riitä alijäämän kattamiseen ilman merkittäviä sopeutustoimia. Toimet ja niiden vuosittainen kohdentuminen on kuvattu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa, jonka aluevaltuusto hyväksyi 29.10.2026.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella on ajalla 29.9.-10.11.2026 käyty yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena oli vähentää henkilöstöä 120 henkilötyövuodella ja mahdollistaa 650 henkilön tehtävämuutokset. Aluehallitus käsitteli alustavaa neuvottelutulosta kokouksessaan 17.11.2026 § 174.

Taloushaasteiden merkittävyyden vuoksi yhteistoimintaneuvottelujen piirissä olivat kaikki hyvinvointialueen toiminnot. Neuvotteluissa on tämän johdosta kartoitettu myös ulkoisen tarkastuksen eri järjestämistapoja ja niiden kustannusvaikutuksia. Ulkoinen tarkastus on hyvinvointialuelaissa säädetty toiminto, mutta sen järjestämistapa on hyvinvointialueen omassa harkinnassa. Keusotessa ulkoisen tarkastuksen järjestämisestä säädetään aluevaltuuston hyväksymässä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 3.1 luvussa.

Neuvotteluissa esitelty aineisto jaetaan oheismateriaalina tarkastuslautakunnan päätöksentekoa varten. Aineisto käsittää eri toteutusvaihtoehtojen kartoituksen sekä niiden pääasialliset edut ja haitat sekä kustannusten mahdollisen säästöpotentiaalin.

Koska ulkoinen tarkastus on lakisääteisesti riippumatonta hyvinvointialueen toimivasta johdosta, aluehallituksesta ja muusta organisaatiosta, totesi aluehallitus kokouksessaan 17.11.2026 § 174, että ennen asiasta päättämistä on syytä ensi tilassa saada tarkastuslautakunnan näkemys ja lausunto toiminnon eri järjestämistavoista. Lausunnon jälkeen voidaan yhteistoimintaneuvottelujen tulosta ja toimenpiteitä tarvittaessa täydentää tältä osin. Loppujen lopuksi järjestämistavasta päättää aluevaltuusto hallintosäännön määräyksillä.

Aluehallitus on pyytänyt tarkastuslautakunnan lausuntoa asiasta 25.11.2026 mennessä. Tarkastuslautakunnan toivotaan keskustelevan asiasta ja antavan ulkoisen tarkastuksen järjestämistavasta lausunnon aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle.

Asiakohta käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja puheenjohtajan esittelystä.

Ehdotus
Esittelijä: Harri Lepolahti

Tarkastuslautakunta päättää

1. antaa liitteen 1 mukaisen lausunnon aluehallitukselle ja
2. ehdottaa aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että ulkoisen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan palvelut ostetaan ulkopuoliselta toimijalta.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely:

Keskustelun aikana Lassi Markkanen teki seuraavan vastaesityksen:

"Esitän pohjaesityksen hylkäämistä ja että tarkastuslautakunta esittää aluehallitukselle ja aluevaltuustolle ulkoisen tarkastuksen säilyttämistä nykyisellään omana virkasuhteisena toimintana tarkastuslautakunnan alaisuudessa."

Muutosesitys liitteeseen 1 (korvaa lausunnon viimeisen kappaleen):

"Tarkastuslautakunta esittää ensisijaisena vaihtoehtonaan, että ulkoinen tarkastus säilytetään nykyisellään omana virkasuhteisena toimintana. Vuonna 2024 käyttöönotettu malli on toiminut hyvin ja turvaa riippumattomuuden sekä organisaatiotuntemuksen. Esihenkilötyön haasteet tulee ratkaista henkilöstöhallinnon tukitoimilla, ei lakkauttamalla toimivaa virkaa. Esityksestä puuttuvat myös kustannuslaskelmat, jotka osoittaisivat ostopalvelun tuovan todellisia säästöjä."

Santeri Leinonen teki seuraavan muutosesityksen liitteeseen 1 (korvaa lausunnon viimeisen kappaleen):

"Ulkoistamisen myötä tarkastuslautakunnasta tulisi ainoa lautakunta ilman vakinaista viranhaltijaa. Tämä ei ole pitkällä aikavälillä kestävä tilanne, varsinkin kun tarkastuslautakunta on ainoa lakisäteinen lautakunta.

Tarkastuslautakunta esittää ensisijaisena vaihtoehtonaan, että ulkoinen tarkastus säilytetään nykyisellään omana virkasuhteisena toimintana, mutta tehtävää voidaan osa-aikaistaa tai työn vaativuustasoa tarkastaa alaspäin taloudellisista syistä. Hallinnollinen esihenkilötehtävä osoitetaan selvemmin Keusoten viranhaltijoiden tehtäväksi (esim. henkilöstöhallinto tai hallintopäällikkö hallinnollisena esihenkilönä), jotta lautakunnan puheenjohtaja ei joudu hoitamaan lomiin tai palkkasuhteeseen liittyviä asioita ilman erillistä korvausta. [Tätä kautta lautakunta voi keskittyä ydintehtäväänsä ja edelleen kehittää omaa tarkastustoimintaansa palvelemaan koko hyvinvointialuetta. Lautakunta kuitenkin edellyttää, että palvelun hankinnassa varmistetaan resurssin korkea laatu, kulloinenkin riittävä määrä ja lautakunnan muu tarvitsema tuki.] <-- vanha loppuosa jää"

Puheenjohtaja totesi, että vasta- ja muutosesitykset raukeavat kannattamattomina.

Päätös
Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Eriävä mielipide
Lassi Markkanen jätti eriävän mielipiteen päätökseen esittää ulkoisen tarkastuksen siirtämistä ostopalveluksi.

Perustelut:

1. Perusteeton muutos: Vasta vuonna 2024 perustettu oma toimintamalli on toiminut hyvin. Toiminnan jatkuvuuden ja riippumattomuuden turvaamiseksi oma viranhaltija on ostopalvelua parempi ratkaisu.
2. Säästölaskelmat puuttuvat: Esityksessä ei ole osoitettu euromääräisillä laskelmilla, että ostopalvelu toisi säästöjä.
3. Hyvän hallinnon periaatteet: Hallintolain 6 §:n mukaisesti esihenkilötyöhön ja henkilöstöasioihin liittyvät haasteet tulee ratkaista henkilöstöhallinnon keinoin, ei lakkauttamalla ja ulkoistamalla lakisääteistä virkaa.

Esteellisyys
Tarkastuspäällikkö Taija Myyrä oli ilmoittanut olevansa esteellinen asiakohdassa, eikä hän ollut läsnä asian käsittelyssä.

Esteellisyysperuste asiakohdassa § 83: hallintolaki 28.1 § 3-kohta (ns. intressijäävi).

Muutoksenhakukielto

§83

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakukielto

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta. Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä

- päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (hyvinvointialuelaki 141 §),
- hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (laki oikeudenkäynnistä hallintotuomioistuimissa 6§),
- päätöksestä, josta lainsäädännön nojalla ei voi hakea muutosta (lainkohta mainittava erikseen päätöksen perusteluissa) tai
- hankintapäätöksestä, jota ei tehdyn hankintaoikaisun johdosta muuteta (hankintalaki 126 § ja 132 §).